

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal
Voorzitter

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 11 00
www.om.nl

Datum 13 augustus 2026
Onderdeel Kennis, wetenschap en innovatie
Ons kenmerk PaG/KWI/20192
Uw kenmerk 7540409
Onderwerp Advies wijziging van het besluit DNA-onderzoek in strafzaken en het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden.

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden.

Geachte (...),

Bij brief van 29 mei 2026 heeft u namens de Minister van Justitie en Veiligheid het College van procureurs-generaal (hierna: het College) verzocht te adviseren over de algemene maatregel van bestuur houdende wijziging van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken en het Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden. Met het conceptbesluit worden uitvoeringsregels gegeven die voortvloeien uit de Wet tot wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden (hierna: Wet DNA-V) en het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van conservatoire afname van celmateriaal en enkele andere wijzigingen met betrekking tot DNA-onderzoek. Met de wetswijziging wordt de conservatoire afname van celmateriaal mogelijk gemaakt. Artikel 2, zesde lid en artikel 2b, vierde lid Wet DNA-V bevatten een grondslag voor het stellen van nadere regels over het afnemen, bewaren en vernietigen van celmateriaal respectievelijk nadere regels omtrent de centrale administratie. Het conceptbesluit geeft hier uitvoering aan. In het onderstaande advies maakt het College een aantal opmerkingen over de uitvoerbaarheid van de technische en procedurele voorschriften uit het conceptbesluit.

Afname celmateriaal

Conform de huidige praktijk wordt in artikel 2, zevende lid, als uitgangspunt genomen dat de opsporingsambtenaar celmateriaal afneemt, zolang het gaat om wangslijm of haarwortels. De afname van bloed moet nog steeds worden uitgevoerd een arts of verpleegkundige. Op basis van de formulering van artikel

2, zevende lid, rijst de vraag of de arts of verpleegkundige ook nog wangslijm of haarwortels mag afnemen. Gezien de nota van toelichting lijkt deze vraag bevestigend te kunnen worden beantwoord, aangezien daar meerdere malen wordt genoemd dat de arts of verpleegkundige 'celmateriaal' (in brede zin) kan afnemen. Het College onderschrijft de wenselijkheid dat een arts of verpleegkundige elke soort celmateriaal kan afnemen. Dit biedt meer flexibiliteit en draagt eraan bij dat – waar mogelijk – de minst ingrijpende vorm van afname van celmateriaal kan worden toegepast. De mogelijkheid dat een arts of verpleegkundige ander celmateriaal kan afnemen kan onder meer van belang zijn als de betrokkene wel wil medewerken aan de afname van celmateriaal maar de voorkeur uitspreekt als dit wordt gedaan door een arts of verpleegkundige. Het College verzoekt de minister om in de tekst van artikel 2 van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken te verduidelijken dat de arts of verpleegkundige ook wangslijm en haarwortels kan afnemen.

In artikel 3 wordt de afname van celmateriaal zonder toestemming van de betrokkene geregeld. Het College leest de regeling zo dat uit artikel 3, derde lid, (in combinatie met artikel 2, zevende lid) volgt dat een opsporingsambtenaar of medewerker van een penitentiare inrichting bij verzet van een verdachte of veroordeelde onder dwang wangslijm of haarwortels kan afnemen. Wat betreft de afname van wangslijm staat dit ook met zoveel woorden in de nota van toelichting, maar dat geldt niet voor de afname van haarwortels. Het College verzoekt de minister in de nota van toelichting duidelijk uit te schrijven welke functionarissen in het geval van verzet door de verdachte of veroordeelde bevoegd zijn om onder dwang bepaald celmateriaal af te nemen. Zo kan discussie over de vraag wie bevoegd is het celmateriaal af te nemen worden voorkomen.

Centrale administratie

Het College acht het van belang dat duidelijk is om welke reden celmateriaal wordt opgeslagen in de centrale opslag – wat de wettelijke grondslag is voor het verwerken van het celmateriaal. Dit is in artikel 5a, eerste lid, onderdeel c, onder woorden gebracht door te verplichten dat de "koppeling met het misdrijf of de misdrijven in verband waarmee het celmateriaal wordt verwerkt" wordt vastgelegd. Het College verzoekt de minister nader te verduidelijken wat precies onder deze koppeling wordt verstaan. Wat betreft het College moet worden voorkomen dat uitsluitend de kwalificatie van het strafbare feit ten tijde van de afname van het celmateriaal, of ten tijde van de aanvullende registratie, wordt vastgelegd als 'het misdrijf of de misdrijven'.

De wettelijke grondslag voor de verwerking van het celmateriaal is afhankelijk van de stand van zaken in een strafzaak op het moment van de verwerking. De kwalificatie van een strafbaar feit kan echter veranderen tijdens de behandeling van een strafzaak. De kwalificatie van het misdrijf bij aanhouding kan afwijken

van de kwalificatie tijdens de inverzekeringstelling of tijdens de vordering tot bewaring. De kwalificatie op de tenlastelegging en die na de berechting kunnen ook daarvan afwijken én van elkaar verschillen. Het College acht het daarom wenselijk dat het celmateriaal van een verdachte of veroordeelde wordt gekoppeld aan zijn zaak, zoals die kenbaar wordt uit een politieregistratienummer (BVH-nummer) en (indien beschikbaar) een parketnummer. Alleen op die manier kan ervoor worden gezorgd dat het celmateriaal wordt vernietigd als het strafbare feit tijdens het verloop van het strafproces niet langer wordt gekwalificeerd als een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, en waarbij dus sprake is van de situatie als omschreven in artikel 12a, tweede lid: "Het celmateriaal wordt eerder dan na het verstrijken van de bewaartermijn vernietigd, zodra zich een omstandigheid voordoet die meebrengt dat de betrokkene niet langer kan worden aangemerkt als een verdachte ter zake van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, van de wet". In het verlengde van het voorgaande vraagt het College zich bovendien af of de minister kan verduidelijken in hoeverre uit artikel 8 Besluit identiteitsvaststelling verdachten en veroordeelden voortvloeit dat de Justitiële Informatiedienst op de hoogte wordt gesteld van een tussentijdse wijziging van de kwalificatie van een strafbaar feit. Indien daarvoor niet kan worden volstaan met het verstrekken van een parketnummer, kan dit mogelijk consequenties hebben voor de informatieverstrekking door het openbaar ministerie aan de Justitiële Informatiedienst.

Bezorging van celmateriaal door beheerorganisatie

Als er aan een laboratorium de opdracht voor het verrichten van een DNA-onderzoek wordt gegeven waarbij celmateriaal moet worden gebruikt dat wordt beheerd door de beheerorganisatie, dient deze opdracht ook bekend te worden gemaakt bij de beheerorganisatie. De beheerorganisatie moet het celmateriaal immers uit de centrale beveiligde opslag halen en naar het laboratorium sturen. In artikel 5c, tweede lid wordt voorgesteld dat de Justitiële Informatiedienst de beheerorganisatie in kennis stelt van de onderzoeksopdracht, opdat de beheerorganisatie het celmateriaal kan bezorgen bij het laboratorium. In theorie is deze werkwijze begrijpelijk. In de praktijk leidt dit tot een enigszins gekunsteld geheel. Immers, in veel gevallen is het NFI zowel de beheerorganisatie als het laboratorium. De vraag rijst daardoor waarom er een derde partij nodig is voor een kennisgeving over de bezorging van het celmateriaal (een bezorging door het NFI aan het NFI). Waarom kan niet worden volstaan met de mededeling van het NFI (als beheerorganisatie) aan de Justitiële Informatiedienst dat het celmateriaal is bezorgd bij het NFI (als laboratorium)? Dat geldt in ieder geval in de gevallen waarin DNA-profielen van veroordeelden worden opgesteld waarvan de onderzoeksopdracht in de regel wordt gericht tot het NFI. Een dergelijke werkwijze is echter ook denkbaar voor de bezorging van celmateriaal aan andere laboratoria. Daarbij zou dan het uitgangspunt kunnen zijn dat het onderzoekslaboratorium dat de onderzoeksopdracht heeft gekregen de

beheerorganisatie hiervan op de hoogte stelt, en dat de beheerorganisatie de Justitiële Informatiedienst informeert over de bezorging van het celmateriaal. Het College verzoekt de minister de voorgestelde regeling te heroverwegen.

Bewaartermijnen en vernietiging DNA-profielen

Het conceptvoorstel met wijzigingen van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken wordt volgens de nota van toelichting ook gebruikt om het besluit op onderdelen bij de tijd te brengen. Een van die onderdelen is de toevoeging van een zesde lid aan artikel 18 van het Besluit waardoor de bewaartermijn van DNA-profielen wordt gehalveerd bij verdachten die ten tijde van het begaan van het delict de leeftijd van achttien jaar nog niet hadden bereikt. In artikel III wordt bovendien voorzien in een overgangsregeling.

De bovenstaande regeling roept bij het College een aanverwante vraag op. Het is mogelijk dat als gevolg van een wetswijziging de maximale straf die voor een bepaald strafbaar feit kan worden opgelegd, wordt gewijzigd van een gevangenisstraf van minder dan zes jaar naar een gevangenisstraf van meer dan zes jaar. In dat geval geldt er gezien artikel 18, eerste lid, onderdeel a en b ook een andere termijn voor vernietiging van het DNA-profiel na een veroordeling. Bij strafbare feiten met een maximale gevangenisstraf van minder zes jaar, moeten DNA-profielen na een veroordeling na twintig jaar worden vernietigd. Bij een maximale gevangenisstraf van meer dan zes jaar is de termijn dertig jaar. Als bij de wijziging van de maximale straf niet in een overgangsbepaling is voorzien, hetgeen geregeld voorkomt, rijst de vraag of bij een wijziging van de maximale straf de wijziging van de bewaartermijnen onmiddellijke werking heeft als het gaat om reeds lopende bewaartermijnen. Dat wil zeggen: dat na een strafverhoging de opgeslagen DNA-profielen pas na dertig jaar moeten worden vernietigd, ook als de veroordeelde was veroordeeld voordat de maximumstraf werd verhoogd naar meer dan zes jaar. Bij verjaring hanteert de Hoge Raad als uitgangspunt dat een verandering van wetgeving direct van toepassing is.¹ Moet ook wat betreft de verhoging van het strafmaximum als uitgangspunt worden genomen dat bij het ontbreken van overgangsrecht de gewijzigde regeling onmiddellijke werking heeft voor de te hanteren bewaartermijn van DNA-profielen? Het College verzoekt de minister in de nota van toelichting een antwoord te geven op deze vraag.

Uitvoeringsgevolgen

De financiële uitvoeringsconsequenties van de Wet DNA-V zijn in dat traject door het openbaar ministerie in kaart gebracht. Uit de nota van toelichting volgt de verwachting dat het voorliggende wijzigingsbesluit geen zelfstandige financiële of

¹ HR 29 september 2015, ECLI:NL:HR:2015:2842

uitvoeringsgevolgen met zich meebrengt. Het College kan zich vinden in deze verwachting. Het voorliggende wijzigingsbesluit heeft geen bedrijfsvoeringsconsequenties, anders dan wat reeds in het kader van de Wet DNA-V is meegenomen in de scope van het ketenprogramma DNA-C.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat door het openbaar ministerie in de DNA-C impactanalyse van september 2025 een kosteninschatting is gemaakt voor het goed vullen van de nieuw door de Justitiële Informatiedienst te bouwen 'claimadministratie'. De registratie van de bewaartermijnen van DNA-V, DNA-O en DNA-C (alsmede clustermatches) zijn binnen de scope van het ketenprogramma gebracht om deze problematiek structureel op te lossen. Het openbaar ministerie zal eenmalig substantiële werkzaamheden moeten uitvoeren om de datakwaliteit op orde te krijgen.

Hoogachtend,

M. Otte
procureur-generaal